

Jaarverslag 2021

V1.0

Doorwerth, 10 mei 2022

Inhoudsopgave

WOORD VOORAF	3
ACTIVITEITEN 2021	4
A. INSPECTIES	5
INTERIEUR INSPECTIES	6
GROEN ERFGOED INSPECTIES	6
B. ADVIES	7
DUURZAAMHEIDSADVIEZEN	7
BEGELEIDING EN TOEZICHT UITVOERINGSPROGRAMMA (PROVINCIE)	8
MJOP'S EN BEGELEIDING VAN ONDERHOUDSWERKZAAMHEDEN	8
INFORMATIE OVER SUBSIDIES	8
C. PROFESSIONALISERING	9
CERTIFICERING EN URL2005	9
KENNIS EN KUNDE REGELING	9
REGIOSERVICE VOOR GEMEENTEN	10
PROGRAMMATISCHE SAMENWERKING MET PARTIJEN GELDERSE ERFGOED ALLIANTIE (GEA)	10
CURSUSPROGRAMMA EIGENAREN SAMEN MET GEMEENTEN	11
SCHOLING EN ONTWIKKELING: DRONES, GROEN, INTERIEUR, SAMENWERKING TU DELFT	11
ERFGOEDMONITOR IN OVERLEG MET PROVINCIE	11
D. HISTORISCH BOUWFRAGMENTENDEPOT	12
E. BEDRIJFSVOERING EN COMMUNICATIE	13
F. FINANCIËLE POSITIE	15
SAMENSTELLING EN ACTIVITEITEN VAN HET BESTUUR	16

WOORD VOORAF

De Monumentenwacht Gelderland zet zich al decennialang in voor het verleden, het heden en de toekomst van het erfgoed in de Provincie Gelderland. Dat doen we omdat erfgoed waardevol én kwetsbaar is. Omdat erfgoed ons leven in historisch perspectief plaatst. Omdat zoveel mensen erfgoed waarderen als onmisbaar element in de leefomgeving. Omdat het Gelderland toeristisch en economisch aantrekkelijk maakt. Omdat we een hart voor erfgoed hebben. (Bron: Jaarplan 2021.)

We doen ons werk niet alleen omdat we die opdracht krijgen vanuit de provincie, maar vooral ook omdat het diep in de kern van de medewerkers van de Monumentenwacht Gelderland zo gevoeld wordt. In dit jaarverslag leggen we verantwoording af over onze activiteiten in 2021 en onze voortdurende inzet voor het Gelders erfgoed.

Net als 2020 was het jaar 2021 niet eenvoudig. De coronacrisis raakte voor het tweede jaar op rij ook de organisatie van de monumentenwacht, en de wachters zelf. Bijeenkomsten, projecten en pilots konden geen doorgang vinden, vertraagden of konden alleen op kleinere schaal opgestart worden. Medewerkers zagen elkaar minder en er was sprake van een hoog ziekteverzuim. Nu we de balans opmaken over het jaar 2021 zien we dat er, desondanks, veel gerealiseerd is waar we trots op mogen zijn. Het aantal abonnees is toegenomen. Het aantal uitgevoerde inspecties is gegroeid. Nieuwe projecten staan in de steigers. We maken stappen in duurzaamheidsadviezen voor eigenaren en aan professionalisering van en samenwerking in de keten. Er zijn drie nieuwe wachters gestart – belangrijk in de schaarse arbeidsmarkt en de niche van het erfgoed. We werken hard aan de doorontwikkeling van onze eigen organisatie. We zijn en blijven daarmee dé experts in de ondersteuning van de eigenaren van monumenten.

We sluiten het jaar 2021 af met een negatief resultaat van een kleine - € 60.000. Dat is een minder resultaat dan begroot. Maar we zien ook dat we de schade beperkt hebben weten te houden, ondanks een hoog (langdurig) ziekteverzuim, extra inhuur (interim-management), een groot saldo verlofuren en corona. Dat hebben we gedaan door scherp te focussen op de kerntaken en de kosten. De corona-gerelateerde subsidie vanuit de provincie heeft het verlies gedempt. Nu, begin mei 2022, zien we een team medewerkers die onverminderd bevoegen en betrokken met hun werk en de organisatie bezig zijn. Een team dat bouwt aan nieuwe projecten en een toekomstbestendige organisatie. Een team dat samen en met overtuiging bouwt aan de monumentenwacht van de toekomst. Met dat gevoel van trots sluiten we het jaar 2021 af.

Doorwerth, mei 2022

Bestuur en Directie

Activiteiten 2021

De Monumentenwacht Gelderland heeft in het jaarplan 2021 activiteiten en resultaten geformuleerd waarover in dit jaarverslag verantwoording wordt afgelegd. De activiteiten en resultaten in het jaarplan zijn – ook in de Beschikking 2021 van de Provincie Gelderland – als volgt onderverdeeld:

1. Inspectie en advisering instandhouding en verduurzamen erfgoed (A, B, C)
2. Aanvullende dienstverlening: onderhoudsplanning en begeleiding werkzaamheden (B, C)
3. Technische regioservice voor gemeenten (C)
4. Historisch bouwfragmentendepot voor bewaren en herbestemmen bouw materiaal (D)
5. Kwaliteitsregeling (Kennis & Kunde) (C)
6. Programmatische samenwerking met partijen Gelderse Erfgoed Alliantie (GEA) (C)
7. Personeel en bedrijfsvoering Monumentenwacht Gelderland (E)
8. Communicatie (E)

Dit jaarverslag hanteert een andere opbouw, gelijk aan de opbouw van het jaarplan 2022. Tussen haakjes is in het overzicht activiteiten en resultaten hierboven aangegeven in welk hoofdstuk van dit jaarverslag de beschrijving is terug te vinden. Het jaarverslag bestaat uit de volgende hoofdstukken:

- A. Inspecties
- B. Advies
- C. Professionalisering
- D. Historisch Bouwfragmentendepot
- E. Bedrijfsvoering en communicatie
- F. Financiële positie

A. Inspecties

De Monumentenwacht Gelderland voert inspecties uit aan het erfgoed in de provincie Gelderland en verstrekt (onderhoud-)adviezen aan de eigenaar. Op basis van de inspectie wordt een rapportage opgesteld die een beeld geeft van de kwaliteit en onderhoudsstaat van het pand. Daarnaast worden tijdens de inspecties zo nodig kleine onderhoudswerkzaamheden of noodreparaties verricht, bijvoorbeeld op daken waar de monumentenwachter tijdens de inspectie al aanwezig is.

Recente inspecties. Van links naar rechts: De Sint-Maartenkerk in Gendringen, de gymzaal van het Gymnasium in Apeldoorn, Daam's molen in Vaassen en de Grote Kerk in Elst.

In 2021 was de doelstelling om 75 nieuwe abonnees te werven. Dat is ruimschoots gelukt:

Abonnees 2020	Nieuwe abonnees 2021	Afmeldingen 2021	Abonnees 2021
3.000	109	64	3.045

Onder het te inspecteren erfgoed valt een scala aan gebouwen variërend van landgoederen en kastelen, kerkelijke gebouwen, liefdadige instellingen en molens tot vele woonhuizen. Zowel Rijks (ca 1.756) als Gemeentelijk, beeldbepalende en overige (ca 1.289) monumenten vallen hieronder.

In 2021 zijn 1.356 inspecties en 110 noodherstel/advies op afroep uitgevoerd. Totaal 1.466. Dit is 143 (10,8%) meer dan in 2020 (1.323, waarbij in 2020 sprake was van een afname ten opzichte van 2019). Het doel was om in 2021 1.300 inspecties (en noodherstel) uit te voeren.

Tijdens de inspectie van een 15e eeuwse woonhuis in Elburg troffen de monumentenwachters diverse vingerafdrukken en versieringen aan in de dakpannen. De vingerafdrukken ontstonden vaak door het vastpakken van de nog zachte dakpan uit de mal. De versiering op de nokvorst is waarschijnlijk met opzet aangebracht.

Interieur inspecties

Al enige jaren proberen we een Gelderse interieurwacht op te richten in navolging van de Monumentenwacht Noord-Brabant (MWNB). In 2020 is een begin gemaakt met een pilotproject samen met het Gelders Genootschap en de Monumentenwacht Noord Brabant. Het Gelders Genootschap verzorgt de waardestelling en Monumentenwacht de technische inspectie. Doel is kennisoverdracht en productontwikkeling.

In 2021 hebben 4 interieur inspecties plaatsgevonden in totaal voor circa 64 uur.

Het pilotproject is in 2021 afgerond. Er is in overleg met de betrokken geconstateerd dat een verlenging wenselijk is – met name voor de Monumentenwachten van Utrecht en Gelderland – om het kennis en expertise niveau gelijk te brengen met dat van de Monumentenwacht Noord Brabant.

Groen erfgoed inspecties

Gelderland is rijk aan monumentaal groen erfgoed (meer dan 300 groene rijksmonumenten!). De provincie kent de meeste door het rijk beschermde parken, tuinen e.d. in Nederland. De enkele jaren geleden opgestarte dienstverlening (inspecties monumentaal groen) is in 2021 voortgezet in samenwerking met de Groenwacht. In 2021 zijn meerdere groenprojecten opgestart en SIM plannen opgesteld (waaronder Harscamp, Doesburg, 't Zelle, Openlucht Theater Ede, Bijstein Putte).

In de monumentale tuin van Landgoed Schovenhorst heeft een groeninspectie plaatsgevonden. De tuinaanleg uit 1932 bestaat uit een halfronde tuinaanleg aan de westzijde en een croquetveld met vijveraanleg tegenover de zuidgevel van het middenpaviljoen.

B. Advies

De inspectietaak en de daarop gebaseerde rapportage staan niet op zichzelf. Om de eigenaar optimaal te ondersteunen in zijn verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het erfgoed levert de Monumentenwacht Gelderland een scala aan adviesdiensten.

Duurzaamheidsadviezen

Een van de speerpunten van Monumentenwacht Gelderland is het opzetten van een overlegstructuur en een toolkit met kennis en inzetbaarheid van materialen en technieken om gebouwen duurzamer te laten zijn c.q. energiegebruik terug te brengen en/of er op een andere wijze in te voorzien. Enkele wachters bekwamen zich in energieadviezen.

In 2021 is (in samenwerking met Monumentenwacht Noord Holland, Monumentenwacht Noord Brabant en de Groene Grachten) hard gewerkt aan de realisatie van de Adviestool voor verduurzaming van monumentale woonhuizen.

Eind 2021 is de Adviestool voor verduurzaming van monumenten gelanceerd.

De Adviestool voor verduurzaming van monumentale woonhuizen speelt een belangrijke rol in de zogenaamde 'keukentafelgesprekken' waarin een eigenaar verduurzamingsadvies ontvangt. De adviestool van De Groene Grachten brengt de duurzame mogelijkheden in kaart, gebaseerd op 10 jaar ervaringskennis van De Groene Grachten. Eind 2021 is de tool in een eerste versie 'live' gegaan en naast de drie Monumentenwachten, waaronder de Monumentenwacht Gelderland, die mee hebben ontwikkeld, sluiten eind 2021/begin 2022 ook andere Nederlandse Monumentenwachten aan. Bij de Monumentenwacht Gelderland zijn 4 wachters in de pilotfase opgeleid om de tool in te zetten. Vanaf 2022 maakt de tool onderdeel uit van het dienstenportfolio van de Monumentenwacht Gelderland en wordt tegen een btw vrijgesteld tarief aangeboden aan onze abonnees.

Zie ook: <https://www.degroenegrachten.nl/monumentenwacht-en-de-groene-grachten-lanceren-adviestool/>

Begeleiding en toezicht uitvoeringsprogramma (provincie)

Al enige jaren ondersteunt een van de adviseurs het uitvoeringsprogramma Functioneel Erfgoed van de provincie Gelderland. Onze inbreng is gericht op het bieden van technische ondersteuning t.b.v. de beoordeling en begeleiding en monitoring van projecten die worden aangevraagd bij de provincie. Tevens voeren we gesprekken met aanvragers, nemen deel aan het erfgoedoverleg en ontwikkelen mede een nieuwe regeling. In 2021 is hieraan circa 818 uur besteed.

MJOP's en begeleiding van onderhoudswerkzaamheden

De monumenteneigenaar weet ons al jaren te vinden voor ondersteuning in het instandhoudingsproces van monumenten. Tijdens reguliere inspecties wordt mondeling advies geleverd. Het inspectierapport bevat handreikingen voor de prioritering en wijze van uitvoering van de werkzaamheden. Daarnaast worden er onderhoudsramingen opgesteld en subsidieaanvragen verzorgd voor de kwetsbare categorieën zoals molens en kerken. De werkzaamheden worden met een opleveringsinspectie gecontroleerd en bijgestuurd.

Ook in 2021 hebben we (naast andere softwarepakketten) O-prognose ingezet voor een betrouwbare begroting van de onderhoudskosten. In 2021 zijn 34 onderhoudsplannen en begrotingen opgestart. Er loopt nog een aantal plannen door in 2022.

Informatie over subsidies

De Monumentenwacht Gelderland geeft eigenaren informatie over subsidies van gemeenten, provincies en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Veel gemeenten hebben een eigen regeling en de Monumentenwacht Gelderland kan eigenaren helpen met het interpreteren en toepassen van deze regelingen. In 2021 hebben we veelvuldig informatie over subsidies verstrekt.

C. Professionalisering

De Monumentenwacht Gelderland werkt op verschillende gebieden aan de professionalisering van het vak en de kwaliteit van het onderhoud van monumenten. Door bij te dragen aan een gecertificeerde standaard via Uitvoeringsrichtlijnen (URL's) voor bedrijven in onderhoud en restauratiewerk, door gemeenten en de provincie te ondersteunen met kennis en expertise en door samen te werken met andere organisaties.

Certificering en URL2005

De mogelijkheden voor de Monumentenwacht Gelderland om via de ERM het certificaat 'Erkend Monumenten Adviesbureau' te verkrijgen zijn in kaart gebracht. Er ligt een impact analyse die begin 2022 wordt voorgelegd aan het bestuur. De impact van certificering op de organisatie is groot. In het totale pakket aan projecten en initiatieven in de organisatie in 2022 (zie ook het jaarplan 2022) wordt voorgesteld medio 2023 de certificering als project op te starten.

Het huidige inspectierapport scoorde in 2020 goed vanuit het klanttevredenheidsonderzoek. Tegelijk is de (technische) functionaliteit van de rapportage verouderd en is de rapportage in de huidige situatie niet klaar voor ontwikkelingen op het gebied van onder andere de URL2005. In 2021 is gekeken naar de ontwikkelingen binnen de Nederlandse Monumentenwachten op het gebied van nieuwe rapportagefunctionaliteit. De landelijke vereniging van Nederlandse Monumentenwachten heeft zich uitgesproken voor meer standaardisatie. In 2021 is op basis daarvan besloten om in 2022 een keuze te maken voor een nieuwe tool (RE-Suite of O-prognose) en de implementatie op te starten. De mogelijkheden om te adviseren en rapporteren conform de URL2005 worden daarmee gefaciliteerd.

Kennis en Kunde regeling

De provincie Gelderland heeft in 2009 de kwaliteitsregeling 'Kennis&Kunde' voor bouwkundige monumenten (Kennis&Kunde Rood) en in 2014 voor de kwaliteitsregeling Kennis&Kunde Groen Erfgoed (Kennis&Kunde Groen) laten ontwikkelen. Deze regelingen toetsen de vakbekwaamheid van de uitvoerende restauratiebedrijven/hoveniersbedrijven en worden in Gelderland momenteel uitgevoerd door Monumentenwacht Gelderland. Inmiddels hebben zo'n 80 restauratiebedrijven (algemeen en specialistische) en zo'n 6 hoveniersbedrijven zich laten toetsen op hun vakbekwaamheid. Zij staan vermeld in een openbaar register.

In 2021 zijn alle beoordelaars bij elkaar geweest en heeft een evaluerend gesprek plaatsgevonden. Er is besloten om – nadat de uitvoering van de regeling door corona tot stilstand was gekomen – alle aangesloten bedrijven aan een complete beoordeling te onderwerpen. De uitvoering hiervan vindt plaats in 2022.

In 2021 heeft het bureau Jos Nij Bijvanck vanuit de provincie opdracht gekregen om de gehele regeling te evalueren. Het rapport wordt begin 2022 verwacht.

Enkele beoordelaars hebben in 2021 aangegeven te willen stoppen. Hiervoor is de werving van nieuwe beoordelaars gestart. Door corona en ziekte van de directeur, zijn er helaas geen

bedrijfsbezoeken uitgevoerd. In 2022 volgt een inhaalslag. Wel is er inhoudelijk gewerkt aan de architectenregeling. Het podium voor de K&K promotie onder gemeenten zijn de zogenaamde regio-bijeenkomsten van het samenwerkingsverband cultuurhistorie. Deze zijn in 2021 ook door corona vrijwel niet doorgedaan.

Regioservice voor gemeenten

De Regioservice is bedoeld om gemeenten te ondersteunen bij haar taken op het gebied van toezicht en begeleiding op de kwaliteit en technische uitvoering van restauratieprojecten. We zien dat veel kennis bij gemeenten over erfgoed is weggevloeid en zij kunnen daarvoor de Monumentenwacht Gelderland inhuren. Halverwege 2021 is de pilot in Winterswijk – na een tijdelijke onderbreking als gevolg van corona – opnieuw opgestart. Ook Aalten en Oost-Gelre zijn aangesloten. Het team van Ploeg 4 draagt zorg voor de uitvoering. De pilot loopt door tot in 2022. De evaluatie wordt medio 2022 verwacht.

Ook hier was het podium voor promotie (regio-bijeenkomsten van het samenwerkingsverband) weggevallen. Wel zijn er oriënterende gesprekken gevoerd met Omgevingsdienst Rivierenland voor de technische ondersteuning van het team.

Programmatische samenwerking met partijen Gelderse Erfgoed Alliantie (GEA)

Monumentenwacht Gelderland ziet zichzelf als een schakel in de keten om haar uiteindelijke doel te bewerkstelligen. Dit uiteindelijke doel is het langdurig, kwalitatief hoogwaardig en duurzaam behoud en zo nodig de verbetering van het erfgoed in Gelderland te bewerkstelligen. Om dat doel te halen werkt de Monumentenwacht Gelderland met veel partijen samen, zowel in Gelderland als buiten de provinciale grenzen.

In Gelderland zijn dat de Erfgoedalliantie Gelderland, het kennisnetwerk Duurzaamheid & Innovatie (Gelders Restauratie Centrum), het Gelders genootschap, het Samenwerkingsverband Cultuurhistorie Gelderland, het Molenplatform, het ROC De Graafschap, de Provincie Gelderland en de gemeenten in de provincie.

De Monumentenwacht Gelderland verleent diensten aan het Gelders Genootschap. In het verslagjaar is door de teamleider structureel deelgenomen aan het bouwplan overleg.

Buiten de provincie is er overleg met de andere Provinciale verenigingen voor Monumentenzorg waarbij kennis delen een belangrijk doel is. De samenwerking tussen de verschillende Monumentenwachten heeft in 2021 een nieuwe impuls gekregen. Bij een significant aantal Monumentenwachten hebben veranderingen plaatsgevonden in de besturing en de landelijke vereniging heeft een nieuw bestuur. Er wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht op onder andere bedrijfsvoering systemen (onderzoek naar standaardisatie, bijvoorbeeld op het gebied van ERP, CRM, Rapportagefunctionaliteit en de Adviestool Duurzaamheid) en de gehanteerde vakinhoudelijke werkwijze (zoals URL2005 en certificering).

Cursusprogramma eigenaren samen met gemeenten

Vanwege de coronacrisis hebben deze bijeenkomsten niet plaatsgevonden. De uren die zijn vrijgevallen zijn ingezet voor het interieur project.

Scholing en ontwikkeling: drones, groen, interieur, samenwerking TU Delft

Regulier organiseren we als Monumentenwacht Gelderland cursussen voor o.a. (gemeentelijke) ambtenaren met als doel kennis over in instandhouding en onderhoud van monumenten over te dragen. Ook voor eigenaren van monumenten worden gebruikelijk avonden georganiseerd. Door corona hebben alle bijeenkomsten waar meer mensen aanwezig zijn helaas geen doorgang gevonden.

Er heeft een pilot met de inzet van drones plaatsgevonden in Team 3, er is een opleiding gevolgd voor de bediening van drones en er zijn een aantal testen uitgevoerd – met name bij moleninspecties. In 2022 wordt verder geëvalueerd op welke wijze drones verder ingezet kunnen worden. Dit gebeurt in samenwerking met andere wachten.

Erfgoedmonitor in overleg met provincie

Erfgoed Gelderland organiseert periodiek de Gelderse Erfgoedmonitor. De monitor geeft inzicht in het publieksbereik, de baten en lasten en de opbouw van het personeelsbestand van de Gelderse erfgoed sector. De Monumentenwacht Gelderland voert een kwalitatieve controle uit op de verzameling objecten in de database van de erfgoedmonitor. Er is in december gestart met de uitvoering van maximaal 2.000 controles. Deze loopt door tot in maart 2022.

D. Historisch bouwfragmentendepot

Al enige jaren voeren we het historische bouwfragmentendepot met een oppervlakte van 1000 vierkante meter in Valburg. Een bijzondere plek waar eigenaren en aannemers terecht kunnen voor materiaal; zowel 'halen' als 'brengen'. Het depot is de 'snoepwinkel' voor de monumenteneigenaar en de aannemer. We voorkomen dat waardevolle materialen verloren gaan én dragen bij aan circulaire economie. In 2021 is de voorraad op de website geactualiseerd en is in de nieuwsbrieven extra aandacht besteed aan het bouwfragmentendepot.

De in het bouwfragmentendepot verzamelde historische bouwfragmenten zijn incidenteel verkocht ten behoeve van restauraties. Materialen zijn beschikbaar gesteld aan het Gelders Restauratie Centrum en worden gebruikt in cursussen.

In het Historisch bouwfragmentendepot (links), onder andere veiliggestelde zeldzame binnendeur klinkstellen uit de pastorie in Zieuwent (midden) en balusters, waarschijnlijk afkomstig uit een Gelders landhuis (rechts).

E. Bedrijfsvoering en communicatie

Eind 2021 werken bij Monumentenwacht Gelderland 27 mensen (25,03fte) (2020: 25 mensen, 24,66 fte). Een groot deel van de formatie betreft specialistisch personeel, ingedeeld in 9 ploegen. Deze worden aangestuurd door een teamleider. Er is een adviseur onderhoud monumenten en een adviseur overheden (deze laatste werkt een groot deel van de beschikbare tijd direct in opdracht van de provincie). De organisatie wordt aangestuurd door een directeur en ondersteund door een medewerker P&O/financiën en secretariaatsmedewerkers.

Er zijn 19 medewerkers actief als monumentenwachter, 3 actief als adviseur. En 5 medewerkers werkzaam als leidinggevende en op de administratie.

De Monumentenwacht Gelderland is aangesloten bij de cao-provincies en maakt gebruik van ondersteuning van diverse instellingen zoals een arbodienst, een salarisverwerker, een assurantiekantoor enzovoorts. Het bestuur bestaat uit diverse disciplines en is onbezoldigd. MWG heeft afspraken gemaakt op basis van de governance code cultuur en een directiestatuut en werkt volgens het bestuursmodel. De Monumentenwacht Gelderland heeft een btw-vrijstelling voor de inspecties voor abonnees en heeft de ANBI-status. Aanvullende diensten zijn marktconform en btw belast.

De komende jaren stroomt een aantal oudere en ervaren medewerkers uit. Het blijft lastig nieuwe en jongere mensen te interesseren en aan te trekken voor het ambachtelijk werken in het erfgoed. Ondanks dat zijn in 2021 drie nieuwe medewerkers voor de functie van monumentenwachter gestart. Samen met het Gelders Restauratie Centrum is de campagne 'Ieder zijn Vak' voortgezet om structureel jonge mensen te interesseren voor het vakmanschap. Zowel bij de Monumentenwacht Gelderland als bij bedrijven die actief zijn in de monumenten branche.

Het ziekteverzuim was hoog: 12,56% (in 2020 11,49%). Dit is mede veroorzaakt door corona maar ook door enkele langdurig zieke medewerkers, waaronder de directeur. Daarnaast was er meer overig verzuim doordat medewerkers thuis moesten blijven in verband met quarantainemaatregelen of vanwege bijvoorbeeld een partner die in de zorg werkte waardoor zorgtaken thuis door de medewerker moesten worden opgepakt.

De positie van directeur is in het voorjaar van 2021 tijdelijk ingevuld via het aanstellen van een interim-directeur (maximaal 24 uur per week). De interim-directeur heeft zich in eerste instantie met name gericht op de continuïteit van de organisatie en een analyse van de situatie met betrekking tot de organisatie en bedrijfsvoering van de Monumentenwacht Gelderland. Vanaf het najaar – toen bleek dat het ziekte verzuim van de directeur langer zou gaan duren – is de focus uitgebreid met het initiëren van projecten ter verbetering en vernieuwing binnen met name de bedrijfsvoering (zoals de urenregistratie, kantoorautomatisering en de rapportagefunctionaliteit). Begin 2022 is de directeur teruggekeerd in het arbeidsproces, is de interim-directeur nog aanwezig en is gestart met de werving van een nieuwe directeur. De zittende directeur vervolgt zijn werkzaamheden in de rol van programmadirecteur.

Er is ondanks corona 969,25 uur aan scholing besteed. Normaal gesproken is dit ongeveer 850 uur op jaarbasis en in 2020 475 uur. De volgende opleidingen zijn onder andere gevolgd: bouwfysica,

thermografie, duurzaamheidsessies van de RCE, 2 medewerkers opleiding bouwkundig inspecteur, veilig werken op hoogte, behoud van interieurs, hovenier historisch groen.

Monumentenwacht Jans Drost (links) en Ronald Stijf (rechts) zijn geslaagd voor de in 2021 gevolgde opleiding Inspecteur Gebouwd Erfgoed.

In de zomer en het najaar van 2021 hebben voor nagenoeg alle medewerkers jaargesprekken plaatsgevonden. De functieprofielen van de kantoormedewerkers zijn geëvalueerd en worden medio 2022 geactualiseerd. De profielen van direct personeel (monumentenwachters) worden in 2022 geactualiseerd – aansluitend op het strategisch personeels- en ontwikkelingsbeleid en de verkenning Monumentenwacht(er) van de toekomst.

De teamleider heeft 24 keer een werkbezoek gebracht aan de medewerkers op locatie. Door corona was dit in de eerste helft van het jaar minder mogelijk. Sommige werkplek bezoeken zijn gecombineerd met materieel keuring.

In 2021 zijn 10 digitale nieuwsbrieven uitgebracht.

De Monumentenwacht participeert met in de Monumenten community van het NRF en Monumenten.nl. In 2021 is de campagne 'Ieder zijn vak' gestart voor de werving van vaklieden samen met het GRC. Hiervoor is een aparte huisstijl ontwikkeld en is er ingezet op sociale media. Het vak van Monumentenwachter is meegenomen in deze campagne.

De portal van de Gelderse Erfgoed-Alliantie is verrijkt met de uitkomsten van het KaDEr project, met daarin aandacht voor de samenwerking TU-Delft-Monumentenwacht Gelderland. KaDEr (Karakteristiek en Duurzaam Erfgoed) is een langlopend project van provincie Gelderland en TU Delft waarin samen met de Gelderse Erfgoed Alliantie partners duurzame restauratiemethoden, -materialen en -werkwijzen in de praktijk worden getoetst. De rol en functie van de portal is wel onderwerp van evaluatie. Er is geen 'eigenaar' van de portal waardoor de portal nog te weinig leeft.

F. Financiële positie

Ook 2021 was – net als 2020 – door onder andere corona maar ook een hoog langdurig ziekteverzuim, de inhuur van interim-management en oplopende tegoeden vakantiedagen – een jaar waarin de Monumentenwacht het financieel niet gemakkelijk heeft gehad. Dankzij een meevaller in de vorm van extra coronasteun ter waarde van € 65.000, - vanuit de provincie over 2020 is de impact hiervan beperkt gebleven.

Het resultaat over 2021 is uiteindelijk - € 56.661,- (begroot - € 228,- en - € 127.345, - resultaat over 2020).

De lasten zijn lager dan begroot, ondanks dat de personeelskosten hoger zijn door uitbreiding van de formatie van 25 naar 27 personeelsleden, ziekteverzuim en inhuur. De voornaamste oorzaak van de lagere lasten is terug te herleiden naar lagere exploitatiekosten, bureaunkosten en bedrijfskosten.

De baten zijn lager dan begroot (vooral overige opbrengsten) en dit zorgt uiteindelijk voor een negatief resultaat. De baten zijn wel hoger dan in 2020. Ten opzichte van 2020 zijn de opbrengsten uit abonnementen en inspecties licht gestegen, maar is de inspectievergoeding ten opzichte van begroot lager door langdurig ziekteverzuim en corona. Wel zijn er meer opbrengsten uit MJOPs en eenmalige inspecties gegenereerd.

Kort gezegd kan gesteld worden dat ondanks een hoog (langdurig) ziekteverzuim, extra inhuur interim-management, een groot saldo verlofuren en corona de organisatie de schade beperkt heeft weten te houden door scherp te letten op kosten en te focussen op de kerntaken. De extra aangewende corona gerelateerde subsidie van € 65.000, - over 2020 heeft de impact verder gedempt.

De solvabiliteit van de stichting per jaareinde 2021 is met 40% gezond. Eind 2020 was de solvabiliteit 51%.

Het tekort wordt ten laste gebracht van de egalisatiereserve (- € 27.140, -), het stichtingsdeel van de bestemmingsreserve (- € 61.975, -) en ten bate van de algemene reserve (€ 32.453). Tevens wordt € 14.800, - overgeboekt van het provinciale deel van de bestemmingsreserve naar de egalisatiereserve.

De egalisatiereserve mag maximaal 10% van de boekjaar-subsidie zijn en komt eind 2021 op € 33.393, -.

Op verzoek van de provincie heeft tevens een herverdeling van de reserves plaatsgevonden vanuit boekjaar 2020. De verschillen uit de herverdeling zijn in het beginvermogen over 2021 gecorrigeerd. Dit heeft tevens geleid tot een terugbetalingsverplichting van € 35.467, - over boekjaar 2019 aangezien in dat jaar het plafond van de egalisatiereserve ruim werd overschreden. De herverdeling is gebaseerd op uitgangspunten van de provincie en de grondslag voor de verdeling van het resultaat in 2021 en daaropvolgende jaren.

Samenstelling en activiteiten van het bestuur

De Stichting heeft als organen een bestuur en een directie. In de statuten en het directiereglement zijn de onderscheiden rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vastgelegd.

Het bestuur bestaat in 2021 uit de volgende personen:

- E. (Ester) Weststeijn, voorzitter, 1^e periode 2019 – 2023
- J. (Joske) Hagelaars, secretaris, 1^e periode 2019 – 2023
- J.G. (Hannie) Kunst, penningmeester, 2^e periode 2017 – 2022
- W. (Wim) Rohaan, lid, 2^e periode 2017 – 2022
- P. (Peter) Koelewijn, lid, 1^e periode 2020 – 2024

De leden van het bestuur zijn geselecteerd op basis van hun affiniteit met het Gelders Erfgoed en hart voor cultuurhistorie. Daarnaast hebben ze diverse achtergronden om een mix van kennis en ervaring in het bestuur te borgen: bestuurlijke, politieke, bouwkundige, architectuur en juridische kennis en expertise. Twee leden zijn ook verbonden met twee andere in Gelderland op dit terrein actieve organisaties: de Stichting Gelderse kerken en het Gelders Restauratie Centrum (GRC). Eind 2021 zijn de voorbereidingen gestart voor het werven van de opvolger van bestuurslid mw. Kunst, per medio 2023.

Het bestuur functioneert in drie rollen: de formele rol, de rol van klankbord en de rol van werkgever.

De *formele rol* betreft het vaststellen van beleid, jaarstukken en begroting. Via rapportages wordt het bestuur op de hoogte gehouden van de voortgang.

De directeur bereidt het beleid voor en betreft daarbij via informatieve sessies en brainstormen tijdig het bestuur. Hierbij treedt het bestuur op als *sparringpartner en klankbord* voor de directeur.

Tot slot is het bestuur de *werkgever* voor de directeur en stelt met inachtneming van de CAO het *personeelsbeleid* vast.

Het bestuur heeft in het verslagjaar 6 maal vergaderd, deels digitaal.

De impact van de coronapandemie op het werk en de beoogde resultaten van de Monumentenwacht Gelderland was net als vorig jaar thema in de vergaderingen. Tevens is sprake geweest van langdurig ziekteverlof van de directeur en is een interim-directeur aangesteld. Vanuit deze situatie is veel aandacht geweest voor de (staat van) de organisatie en de bedrijfsvoering.